

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 8. oktober 2009
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2009-740-0371
Dok.: MSP40719

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter (Dommeruddannelse, transmission af tekst under retsmøder, fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed og retsafgifter i fogedsager)

I. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, DJØF, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden, Retspolitisk Forening, Akademikernes Centralorganisation, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd og Foreningen Danske Inkasoadvokater.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret (på vegne af byretspræsidenterne), Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Rigspolitiet, Rigsadvokaten, DJØF, Advokatrådet, Danske Advokater (på vegne af Danske Familieadvokater, Danske Boligadvokater og Danske Inkassoadvokater), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Liberale Erhvervs Råd, Lægeforeningen og Danske Mediers Forum.

Nedenfor refereres bemærkningerne til udkastet til lovforslag i hovedtræk. Justitsministeriets kommentarer hertil, der bl.a. bygger på et indhentet bidrag fra Domstolsstyrelsen efter høringen, er anført med *kursiv*.

III. Høringssvarene

1. Ingen bemærkninger

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret (på vegne af byretspræsidenterne), Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Retspolitisk Forening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd samt Lægeforeningen har ikke haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

2. Byretskonstitutioner

Dommerfuldmægtigforeningen, der er positiv over for forslaget om byretskonstitutioner, har bl.a. bemærket, at der som opfølgning på Visionsudvalgets rapport fra 2007 har været nedsat en række arbejdsgrupper, og at der i arbejdsgrupperne har været enighed om, at man ikke kun skulle kunne konstitueres i byretten i uddannelsesøjemed inden, men også efter en landsretskonstitution. En person, der har været konstitueret i landsretten, men ikke tidligere har været ansat ved domstolene, vil i så fald få mulighed for at gøre tjeneste ved en byret, inden den pågældende søger en fast stilling i en byret. Efter foreningens opfattelse bør det endvidere præciseres, at konstitution i uddannelsesøjemed skal ske ved en anden byret end der, hvor den pågældende gør tjeneste, og at der er mulighed for konstitution af både dommerfuldmægtige og retsassessorer.

DJØF, der er positiv over for forslaget om byretskonstitutioner, har bemærket, at samspillet mellem byrets- og landsretskonstitutioner, herunder

hvilken betydning byretspræsidentens udtalelse vil få for muligheden for en senere landsretskonstitution, ikke er omtalt i lovforslaget.

Danske Advokater har oplyst, at Danske Advokater støtter forslaget om byretskonstitutioner i uddannelsesøjemed, og at man gerne medvirker til at fremme vekselvirkningen mellem domstolene og advokatgerningen. Danske Advokater er allerede i dialog med Domstolsstyrelsen om bl.a. kompetenceudvikling og udveksling af medarbejdere.

Som opfølgning på høringen over lovudkastet har Justitsministeriet indhentet bidrag fra Domstolsstyrelsen.

Justitsministeriet har på den baggrund præciseret i lovforslagets pkt. 2.2.2 og bemærkningerne til § 1, nr. 8 og 9 (retsplejelovens § 44 b), at en byretskonstitution kan placeres inden eller efter en landsretskonstitution, og at den foreslåede ændring af § 44 b vil give adgang til byretskonstitution af dommerfuldmægtige, retsassessorer og andre jurister, herunder advokater og jurister fra centraladministrationen. Det er endvidere forudsat, at byretskonstitution af en person, der allerede er ansat ved domstolene, så vidt mulig skal ske ved et andet embede end der, hvor den pågældende ellers gør tjeneste.

For så vidt angår betydningen af udtalelsen fra byrettens præsident kan Justitsministeriet henviser til, at besættelsen af dommerstillinger efter retsplejelovens § 43 skal ske ud fra en samlet vurdering af ansøgerens kvalifikationer til den pågældende stilling. Ifølge bestemmelsen skal der lægges afgørende vægt på ansøgerens juridiske og personlige kvalifikationer, men også bredden i ansøgerens juridiske erfaringsgrundlag skal tillægges vægt, ligesom det skal indgå i vurderingen, at der ved domstolene bør være dommere med forskellig juridisk erhvervsbaggrund. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med retsplejelovens § 42, stk. 4, hvorefter beskikkelse som landsdommer eller dommer i en byret, SØ- og Handelsretten eller Tinglysningsretten i reglen kræver, at den pågældendes egnethed har været bedømt i landsretten.

Ved beskikkelse som landsdommer eller dommer i en byret, SØ- og Handelsretten eller Tinglysningsretten vil landsretskonstitutionen og den udtalelse, der udarbejdes i forlængelse heraf, være det faglige omdrejningspunkt for vurderingen af dommeregnethed. Efter Domstolsstyrelsens opfattelse vil andre udtalelser fra byretspræsidenterne om en ansøgers virke i en byret, herunder udtalelser i forbindelse med afslutningen

af et konstitutionsforløb i byretten, være et godt supplement til en landsretsudtalelse ved besættelse af disse dommerstillinger.

3. Tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige

Sø- og Handelsretten har tilsluttet sig, at der gives mulighed for tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige, da det vil kunne øge tilgangen af fuldmægtige til domstolene, men har bemærket, at det ville være ønskeligt, hvis lovforslaget direkte og ikke blot forudsætningsvis gav adgang til tidsbegrænsede ansættelser. Ifølge Sø- og Handelsretten bør det i den forbindelse overvejes, om der skal fastsættes en længstetid for tidsbegrænsede ansættelser, som formentlig ikke bør være mere end to-tre år, og om enhver, der tidligere har været ansat som dommerfuldmægtig i en tidsbegrænset ansættelse, skal kunne påklage et afslag, uanset om der på tidspunktet for afslaget er hengået mange år. Endelig bør det for klarhedens skyld fastslås, at adgangen til at indbringe et afslag for Den Særlige Klageret også omfatter ansøgere, der på tidspunktet for afslaget endnu er ansat ved domstolene.

Dommerfuldmægtigforeningen, der er meget positiv over for muligheden for turnusordninger, har bl.a. udtrykt betænkelighed ved, om forslaget er tilstrækkelig til at fjerne problemerne omkring ansættelsesværet. Efter foreningens opfattelse er det således særdeles tvivlsomt, om tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige kan ske henset til de særlige krav til uafhængighed og upartiskhed, som efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og grundloven gælder for alle jurister, som udøver dømmende myndighed. Ifølge Dommerfuldmægtigforeningen er det en så afgørende nyskabelse i det ansættelsesretlige system ved domstolene, at det formentlig ikke kan og i hvert fald ikke bør indføres, uden at der indføres udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven, herunder med stillingtagen til varigheden af den midlertidige ansættelse og vilkårene herfor. Ifølge Dommerfuldmægtigforeningen bør den absolutte minimumsperiode være tre måneder og den øvre grænse to-tre år, ligesom forlængelse næppe bør kunne finde sted. Endelig har Dommerfuldmægtigforeningen foreslået, at den foreslåede nye bestemmelse i § 54 a, stk. 3, præciseres, så den kun finder anvendelse på ansøgere, der inden for en nærmere afgrænset periode har været ansat i en tidsbegrænset stilling.

DJØF tager afstand fra, at der med lovforslaget vil blive åbnet op for tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige, idet retsplejelovens

ansættelsesværn er en vigtig forudsætning for dommerfuldmægtiges virke, ligesom det er en forudsætning i overenskomsten, at dommerfuldmægtige ansættes i tidsbegrænsede stillinger. DJØF anerkender dog ønsket om nye tiltag inden for karriere- og kompetenceudvikling for domstolsjurister og behovet for i ganske særlige situationer at ansætte tidsbegrænset. Da muligheden for tidsbegrænset ansættelse vil medføre en væsentlig ændring af dommerfuldmægtiges ansættelsesvilkår, har DJØF foreslået, at der indsættes en selvstændig bestemmelse i retsplejeloven, som bør angive udtrykkeligt, i hvilke situationer der kan ansættes tidsbegrænset. Efter DJØFs opfattelse bør det under alle omstændigheder udtrykkeligt fremgå af retsplejeloven, at tidsbegrænset ansættelse af en dommerfuldmægtig forudsætter, at den pågældende har et ansættelsesforhold et andet sted, da det bør være udelukket at ansætte nyuddannede jurister tidsbegrænset. DJØF har endvidere gjort opmærksom på, at udveksling af ansatte mellem centraladministrationen og domstolene vil kunne ske ved, at der indgås en turnusaftale, hvor ansatte som led i en turnusordning ansættes ved domstolene samtidig med, at de får orlov fra deres hidtidige arbejdsplads. Endelig har DJØF bemærket, at muligheden for at indbringe et afslag på fastansættelse for Den Særlige Klageret ikke giver samme beskyttelse som muligheden for at indbringe en afskedigelse for klageretten, da prøvelsen af et afslag på fastansættelse af en person, der tidligere har været tidsbegrænset ansat, ikke kan forventes at blive lige så intensiv som prøvelsen af en påtænkt afskedigelse af en fastansat dommerfuldmægtig.

Institut for Menneskerettigheder har bl.a. bemærket, at anvendelsen af konstituerede dommere er indgående behandlet i Domstolsudvalgets betænkning, herunder i relation til såvel grundlovens §§ 3 og 64 som Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, 1. pkt. Betænkningen lå til grund for omfattende ændringer i retsplejeloven, herunder oprettelse af Domstolsstyrelsen og Dommerudnævnelsesrådet. Det er instituttets opfattelse, at tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn bør reguleres direkte i retsplejeloven. En sådan regulering ligger efter instituttets opfattelse i forlængelse af de hensyn, som lå bag Domstolsudvalgets betænkning.

Med den foreslåede ændring af retsplejelovens § 54 a vil dommerfuldmægtige, der er ansat i tidsbegrænsede stillinger, få en ansættelsesmæssig beskyttelse, der sikrer deres uafhængighed under den tidsbegrænsede ansættelse. Efter Justitsministeriets opfattelse vil anvendelsen af tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige derfor hverken være i strid

med grundloven eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Som også anført i de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.2, er det på det foreliggende grundlag Justitsministeriets opfattelse, at de nærmere vilkår for tidsbegrænsede ansættelser mest hensigtsmæssigt kan reguleres i overenskomst og den ansættelsesretlige lovgivning, ligesom det er tilfældet for en række andre vilkår for dommerfuldmægtiges ansættelse. Det forudsættes herved, at tidsbegrænset ansættelse som dommerfuldmægtig foreløbig kun vil ske som led i udvekslingsordninger mellem domstolene og advokatbranchen og andre relevante sektorer.

Justitsministeriet har endvidere præciseret i den foreslåede bestemmelse til lovforslagets § 1, nr. 10 (retsplejelovens § 54 a, nyt stk. 3), at adgangen til at indbringe et afslag på ansættelse som dommerfuldmægtig eller retsassessor gælder både for ansøgere, der er ansat i en tidsbegrænset stilling, og for ansøgere, der har været ansat i en tidsbegrænset stilling. Det er endvidere præciseret i de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.2, og i bemærkningerne til § 1, nr. 10, i lovforslaget, at afslaget på ansættelse kan indbringes for Den Særlige Klageret, uanset hvor lang tid der er gået fra ophøret af den tidsbegrænsede ansættelse til afslaget på ansættelse som dommerfuldmægtig eller retsassessor. Efter Justitsministeriets opfattelse er det således bedst stemmende med de uafhængigheds-synspunkter, der begrundes muligheden for at indbringe afslaget for Den Særlige Klageret, ikke at fastsætte en tidsmæssig grænse. Da der må forventes at blive tale om et beskedent antal sager for Den Særlige Klageret, er det endvidere præciseret i lovforslaget, at der ikke gælder nogen frist for at indbringe afslaget for Den Særlige Klageret efter det tidspunkt, hvor Domstolsstyrelsen har givet afslaget.

4. Bemyndigelse af andre akademikere end dommerfuldmægtige til at behandle tinglysningssager

Dommerfuldmægtigforeningen har bl.a. bemærket, at de juridiske fuldmægtige ved Tinglysning retten efter Dommerfuldmægtigforeningens opfattelse burde ansættes som dommerfuldmægtige. Dommerfuldmægtigforeningen har endvidere anført, at når Domstolsstyrelsen har valgt den løsning at søge særskilt hjemmel til de pågældendes arbejde, så bør det præciseres i lovforslaget, hvornår der foreligger en tvist ved Tinglysning retten, og hvordan behandlingen af tvisten praktisk skal håndteres i hverdagen.

DJØF har bl.a. bemærket, at de medarbejdere ved Tinglysningssretten, der har en juridisk kandidateksamen, opfylder betingelserne for ansættelse som dommerfuldmægtige. **DJØF** finder det derfor unødvendigt med en lovændring for at løse det nævnte rekrutteringsproblem. Lovændringen vil indebære, at det akademiske personale ved Tinglysningssretten ikke har dommerfuldmægtigenes ansættelsesværn, ikke får uddannelsen som dommerfuldmægtig og ikke får de tillæg, som dommerfuldmægtige får, hvilket er en udvikling, som **DJØF** ikke kan tiltræde. Under henvisning til, at visse arbejdsopgaver på tinglysningssområdet traditionelt har været varetaget af kontoruddannet personale, kan **DJØF** acceptere, at der gives mulighed for, at også andre akademiske medarbejdere end dommerfuldmægtige kan behandle tinglysningssager. Det er dog en afgørende forudsætning for **DJØF**, at denne mulighed begrænser sig til akademisk personale ved Tinglysningssretten, hvor sagsområdet er særegent. Det er også en afgørende forudsætning, at de akademiske medarbejdere ikke kan træffe afgørelse i tvistigheder. Det vil være hensigtsmæssigt med en mere præcis afgrænsning af, hvilke sager andet akademisk personale kan behandle.

Advokatrådet har bemærket, at det er afgørende for rådet, at der sker en kvalitetssikring af det arbejde, der udføres i Tinglysningssretten, hvilket bl.a. kan ske ved, at retten besættes med dommerfuldmægtige, der gennemgår en intern uddannelse i Justitsministeriets regi. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvad der er årsagen til, at det ikke har været muligt at rekruttere dommerfuldmægtige til Tinglysningssretten. Advokatrådet finder det imidlertid betænkeligt at fravige udgangspunktet om, at sagerne behandles af dommerfuldmægtige, og skal derfor anbefale, at det overvejes, om der kan skabes alternativer til den foreslåede fremgangsmåde.

Danske Advokater har bemærket, at tinglysning reelt indebærer en domstolsprøvelse af juridisk karakter, og at det ud fra en overordnet betragtning kan være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at overlade kompetencen til at udføre juridisk arbejde ved domstolene til andre end dommere, retsassessorer og dommerfuldmægtige, der er uafhængige. Danske Advokater har betonet vigtigheden af, at den manglende rekruttering af dommerfuldmægtige til Tinglysningssretten på grund af den geografiske placering i Hobro ikke på nogen måde kommer til at indebære en forringelse af den prøvelse, der sker.

Institut for Menneskerettigheder har bemærket, at ansættelse af fuldmægtige, der ikke er dommerfuldmægtige, må mødes med en vis principiel betænkelighed, eftersom det i praksis er vanskeligt at adskille sagsbehandling uden tvistløsning fra sagsbehandling med tvistløsning. Da sagsbehandlingen i Tinglysningssretten må anses for forholdsvis særegen, finder instituttet ikke tilstrækkeligt grundlag for andet end at tage forslaget til efterretning i forventning om, at en tilsvarende ordning ikke senere anvendes på andre retsområder.

For så vidt angår afgrænsningen af, hvornår der træffes afgørelse i en tvist i tinglysningssager, fremgår det af det fremsatte lovforslags bemærkninger, at det forhold, at personer med bemyndigelse efter retsplejelovens § 19, stk. 4, ikke kan træffe afgørelse i tvistigheder, indebærer, at indsigelser mod en tinglysningsekspedition, der er foretaget af en person med bemyndigelse efter § 19, stk. 4, skal forelægges for en udnævnt dommer eller en person, der er omfattet af § 19, stk. 1, inden en kære til landsretten. Det er således lagt til grund (i overensstemmelse med bemærkningerne til den gældende bestemmelse i retsplejeloven), at en udnævnt dommer eller en person, der er omfattet af § 19, stk. 1, kan omgøre en udført tinglysningsekspedition, hvis der rejses kæremål mod ekspeditionen.

I lyset af hørings svarene har Justitsministeriet indhentet bidrag fra Domstolsstyrelsen, der bl.a. har oplyst, at arbejdet som fuldmægtig i Tinglysningssretten er af mere administrativ karakter end arbejdet som dommerfuldmægtig. Da arbejdet i Tinglysningssretten er væsentligt anderledes end arbejdet som dommerfuldmægtig, har det ikke været muligt at tiltrække dommerfuldmægtige i karriere til stillingerne i Tinglysningssretten. Dertil kommer, at det næppe vil være hensigtsmæssigt at ansætte dommerfuldmægtige, der som led i deres karriere typisk kun vil ønske at gøre tjeneste i Tinglysningssretten i en mere begrænset periode. Det er således Domstolsstyrelsens opfattelse, at der er behov for at opbygge en solid ekspertise og erfaring inden for tinglysning ved Tinglysningssretten, som det vil være vanskeligt at opnå ved ansættelse af dommerfuldmægtige som led i et sædvanligt karriereforløb. Det bemærkes, at fuldmægtige ved Tinglysningssretten med juridisk kandidateksamen på lige vilkår med andre juridiske kandidater til enhver tid har mulighed for at søge ansættelse som dommerfuldmægtig. De fuldmægtige, der er ansat ved Tinglysningssretten, gennemgår en 2-årig uddannelse, som er rettet specifikt mod tinglysningssopgaven. Uddannelsen består dels i en praktisk del, hvor fuldmægtigene lærer tinglysningssystemet at kende, dels af en teore-

tisk del, hvor de, under ledelse af Tinglysningsrettens sekretariatschef, løser konkrete tinglysningsmæssige problemer. Efter ca. 3 måneders ansættelse vurderes det, hvilke opgaver fuldmægtigen behersker med en sådan sikkerhed, at den pågældende selvstændigt kan vejlede medarbejdere og kunder, og den proces gentages derefter løbende i hele den 2-årige periode. Fuldmægtigene træffer ikke afgørelser i tvistigheder, men forbereder sagerne for sekretariatschefen og præsidenten. Fuldmægtigene deltager under uddannelsen i relevante fagrettede kurser. Fuldmægtigene ved Tinglysningsretten opnår således en anden sagkundskab og en langt større grad af specialistviden på tinglysningsområdet end almindelige dommerfuldmægtige ville kunne opnå ved en kortere ansættelse i Tinglysningsretten.

5. Sammensætningen af Domstolsstyrelsens bestyrelse

Liberala Erhvervs Råd har oplyst, at rådet er interesseorganisation for knapt 15.000 selvstændige erhvervsdrivende liberale akademikere, der i det daglige arbejde har ledelsesansvar. Rådet anbefaler, at udpegning af medlemmer med særlig ledelses- og samfundsmæssig indsigt til Domstolsstyrelsens bestyrelse efter domstolsstyrelseslovens § 4, stk. 2, bør ske efter en indstillingsprocedure, der entydig omfatter parter med kvalifikationer på dette område. Derfor bør der være flere indstillingsberettigede organisationer end Landsarbejdsrådet, der i 2003 blev til Beskæftigelsesrådet, og Rektorkollegiet.

I forbindelse med vedtagelsen af domstolsstyrelsesloven blev bestyrelsens sammensætning, herunder hvem der skulle være indstillingsberettigede, overvejet af Justitsministeriet på baggrund af forslag fra Domstolsudvalget i betænkning nr. 1319/1996. Vedrørende de to bestyrelsesmedlemmer med særlig ledelsesmæssig og samfundsmæssig indsigt foreslog Justitsministeriet, at de udpeges i overensstemmelse med indstillinger fra Landsarbejdsrådet og Rektorkollegiet. Ministeriet lagde bl.a. vægt på, at disse to organer repræsenterer bred indsigt i ledelsesmæssige og samfundsmæssige forhold, jf. FT 1997-98, 2. samling, tillæg A, side 788.

Landsarbejdsrådet blev den 1. juli 2003 erstattet af Beskæftigelsesrådet, jf. lov nr. 416 af 10. juni 2003 om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, og i konsekvens heraf blev domstolsstyrelseslovens § 4, stk. 2, ændret, så det udtrykkeligt fremgår, at det pågældende medlem af Domstolsstyrelsens bestyrelse nu beskikkes efter indstilling fra

Beskæftigelsesrådet, jf. lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre lov (Gruppesøgsmål m.v.).

Justitsministeriet finder herefter ikke grundlag for på nuværende tidspunkt at udvide kredsen af indstillingsberettigede organisationer for så vidt angår de to bestyrelsesmedlemmer med særlig ledelsesmæssig og samfundsmæssig indsigt.

6. Transmission af tekst under retsmøder

Danske Advokater, der støtter forslaget vedrørende transmission af tekst under retsmøder, og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** finder det generelt betænkeligt at tillade indskrænkning af advokaters adgang til at bruge tekniske apparater i forbindelse med et retsmøde. Der bør derfor angives nogle nærmere kriterier for, hvornår retten efter en konkret vurdering kan forbyde en advokat at transmittere tekst under et retsmøde. Danske Advokater og Landsforeningen af Forsvarsadvokater er ikke bekendt med tilfælde, hvor advokaters brug af tekniske apparater har haft en ulovlig karakter eller givet anledning til problemer i øvrigt.

Danske Mediers Forum bifalder forslaget om at begrænse forbuddet mod transmission af tekst under retsmøder, så udgangspunktet fremover vil være, at bl.a. journalister kan sende tekstbeskeder under retsmøder uden særskilt tilladelse fra retten. Anerkendelsen af pressens behov for at kunne medbringe og anvende arbejdsredskaber som mobiltelefoner, bærbare pc'er o.lign. har stor betydning for mediernes arbejdsvilkår og dermed for offentlighedens adgang til rettidig korrekt information om væsentlige retssager. Derfor er det også vigtigt, at rettens nedlæggelse af forbud mod teksttransmission har undtagelsens karakter. Inden et forbud besluttet, bør det således overvejes, om der kan være andre tiltag, der vil forhindre en unødigt påvirkning af sagens behandling i retten uden at sætte mediernes mulighed for at transmitteres tekst til redaktionerne og derved informationsformidlingen til offentligheden på spil.

Den foreslåede ændring af retsplejelovens § 32, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 4), vil indebære, at advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister i modsætning til i dag får en generel adgang til at transmittere tekst under et retsmøde, men retten kan efter en konkret vurdering bestemme, at det ikke er tilladt at transmittere tekst under retsmødet. Retten får herved mulighed for at varetage det samme hensyn, som er

formålet med det generelle forbud mod transmission af tekst under retsmøder, der fortsat vil gælde for andre end advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister, hvilket navnlig er at forebygge risiko for ulovlig brug af mobiltelefoner mv.

Som anført i de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2, er den foreslåede bestemmelse i overensstemmelse med en anbefaling fra den arbejdsgruppe, som har været nedsat under Domstolsstyrelsen. Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at retten bør have mulighed for efter en konkret vurdering at udstrække forbuddet mod at transmittere tekst til at omfatte advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister. Efter høringen har Justitsministeriet præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4, at undtagelsen bl.a. vil kunne anvendes i sager, hvor retten ud fra sagens karakter og omstændighederne i øvrigt finder, at der er fare for, at mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr vil blive anvendt ulovligt.

7. De økonomiske betingelser for fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed

Advokatrådet har tilsluttet sig forslaget og finder det positivt, at forslaget ikke er udformet som en forlængelse af overgangsordningen, men indføres direkte i retsplejelovens kapitel 31 om retshjælp og fri proces.

Danske Advokater har bemærket, at erfaringerne med forældreansvarsloven allerede viser, at det bør overvejes at sikre mulighed for at få dækket omkostninger til advokatbistand efter reglerne om fri proces ved sagens behandling i statsforvaltningen.

Fri proces efter reglerne i retsplejelovens kapitel 31 indebærer, at det offentlige dækker en parts udgifter til at føre en civil retssag ved domstolene. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke grundlag for på nuværende tidspunkt nærmere at overveje indførelsen af en ordning, hvor omkostninger til advokatbistand ved sagernes administrative behandling i statsforvaltningen dækkes efter reglerne om fri proces.

8. Retsafgift i fogedsager – undtagelse til 3-månedersreglen

Advokatrådet er enig i, at der er behov for den foreslåede ændring. Efter

rådets opfattelse kunne det eventuelt overvejes at regne fristen fra det tidspunkt, hvor det første berammede fogedretsmøde afholdes.

Danske Advokater er enig i, at der ikke bør opkræves ny retsafgift ved overskridelse af 3 måneders fristen, der alene skyldes fogedrettens forhold. Som alternative løsninger foreslår Danske Advokater, at fristen i retsafgiftslovens § 3 regnes fra et senere tidspunkt, f.eks. fra tidspunktet for fogedretsmødet, eller at fristen forlænges fra 3 til eksempelvis 6 måneder. Herudover foreslår Danske Advokater, at ændringen vedrørende retsafgifter træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Danske Advokater har endvidere bemærket, at foreningen ser frem til en flerårsaftale i løbet af efteråret 2009, der kan være med til at stabilisere situationen ved domstolene. Det er Danske Advokaters opfattelse, at domstolene i Danmark har brug for et permanent, økonomisk løft af en betragtelig størrelse, når der om kort tid indledes politiske forhandlinger om en flerårsaftale for domstolene. Samtidig er det vigtigt, at der skrues op for de effektiviseringstiltag, som domstolene har sat i gang.

Som anført i de almindelige bemærkninger, pkt. 5.2, er det Justitsministeriets opfattelse, at rekvirenten som hidtil må bære risikoen for, at egne forhold eller rekvirentens forhold medfører, at fogedforretningen ikke kan afsluttes inden for 3 måneder. Efter Justitsministeriets opfattelse er den foreslåede ændring af retsafgiftslovens § 19 derfor den bedst egnede løsning til at sikre, at retsafgift ikke opkræves, når overskridelse af fristen på 3 måneder skyldes fogedrettens forhold. Justitsministeriet finder ikke, at særlige forhold taler for, at udgangspunktet, hvorefter loven skal træde i kraft den 1. januar 2010, skal fraviges i forhold til den foreslåede ændring vedrørende retsafgifter.

Som anført i lovforslagets pkt. 5.2 har regeringen tilkendegivet, at regeringen i efteråret 2009 vil tage initiativ til indgåelse af en flerårig politisk aftale om domstolenes økonomi efter 2009.

III. Udformningen af lovforslaget

Det fremsatte lovforslag adskiller sig fra det lovudkast, der har været i høring, på følgende punkter:

1. Der er foretaget en redaktionel ændring af lovforslagets titel.

2. Der er foretaget en redaktionel ændring af forslaget til retsplejelovens § 32 b, stk. 1, (lovforslagets § 1, nr. 7).
3. Der er foretaget en redaktionel ændring af forslaget til retsplejelovens § 54 a, stk. 3, (lovforslagets § 1, nr. 10).
4. Der er indsat en konsekvensændring som følge af, at ”HK-Landsklubben Dommerkontorerne” har ændret navn til ”HK Landsklubben Danmarks Domstole” (lovforslagets § 2, nr. 2).
5. Der er foretaget en redaktionel ændring af forslaget til § 19 i lov om retsafgifter (lovforslagets § 3).
6. Ikrafttrædelsesbestemmelsen (lovforslagets § 4) er ændret, så forslaget til ændring af retsplejelovens § 130, stk. 1, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Ændringen er en følge af, at servicedirektivet skal gennemføres i dansk ret senest den 28. december 2009.